

§ 153

Svar på remiss - Naturvårdsverkets skrivelse Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål KS/2022:00443

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner kommunledningsförvaltningens yttrande och översänder det som kommunens svar på Naturvårdsverkets remiss av skrivelsen Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål.

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram en skrivelse för hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål, vilken Botkyrka kommun getts tillfälle att yttra sig över.

Botkyrka kommun ställer sig positiv till Naturvårdsverkets syn om att det i översiktsplaneringen ska identifieras var i kommunerna och regionerna det är lämpligt att placera verksamheter som hanterar massor från bygg- och anläggningsverksamhet. Att andra kommuner förväntas ta ett ökat ansvar för sin masshantering är positivt för Botkyrka. Gällande förslaget om att Boverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU) ska ges i uppdrag att se över hur dagens befintliga verktyg för masshanteringsplanering kan utvecklas för att hantera matchning av utbud och efterfrågan för massor på regional nivå föreslår Botkyrka kommun att arbetet sker i dialog med de regioner som har tagit fram sådana verktyg, exempelvis den regionala masshanteringsplanen för Stockholms län.

Botkyrka kommun ser positivt på förslaget om ett nytt kapitel i miljöprövningsförordningen som omfattar lagring, sortering och mekanisk bearbetning av massor som inte utgör avfall samt förslaget om att mängdbegränsning ska läggas till för när tillståndsplikt krävs för återvinning av inert och icke-farligt avfall för anläggningsändamål. Det kommer tydliggöra bedömningarna för kommunen som tillsynsmyndighet. Vidare önskas att det tydliggörs vad som räknas som *särskilda skäl* och som möjliggör lagring av inert och icke-farligt avfall under en period längre än tre år inte ska anses vara en deponi. Ett medskick till förslaget om att anmälningsplikt ska gälla för att lagra jord, berg, naturgrus eller andra jordarter som inte är avfall i de fall mängden vid något tillfälle är mer än

100 000 ton, är att förutom att se till risk för spridning av föroreningar att även påverkan på landskapsbilden bör tas med i bedömningen.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2022-08-30.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Expedieras till:

Miljödepartementet

Charlotta Brask, utvecklingsdirektör

Dennis Latifi, samhällsutvecklingschef

Referens

Jessica Nilsson / Jessica Nyberg
Jessica.nilsson1@botkyrka.se
jessica.nyberg@botkyrka.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Svar på remiss - Naturvårdsverkets skrivelse Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner kommunledningsförvaltningens yttrande och översänder det som kommunens svar på Naturvårdsverkets remiss av skrivelsen Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål.

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit fram en skrivelse för hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål, vilken Botkyrka kommun getts tillfälle att yttra sig över.

Botkyrka kommun ställer sig positiv till Naturvårdsverkets syn om att det i översiktsplaneringen ska identifieras var i kommunerna och regionerna det är lämpligt att placera verksamheter som hanterar massor från bygg- och anläggningsverksamhet. Att andra kommuner förväntas ta ett ökat ansvar för sin masshantering är positivt för Botkyrka. Gällande förslaget om att Boverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU) ska ges i uppdrag att se över hur dagens befintliga verktyg för masshanteringsplanering kan utvecklas för att hantera matchning av utbud och efterfrågan för massor på regional nivå föreslår Botkyrka kommun att arbetet sker i dialog med de regioner som har tagit fram sådana verktyg, exempelvis den regionala masshanteringsplanen för Stockholms län.

Botkyrka kommun ser positivt på förslaget om ett nytt kapitel i miljöprövningsförordningen som omfattar lagring, sortering och mekanisk bearbetning av massor som inte utgör avfall samt förslaget om att mängdbegränsning ska läggas till för när tillståndsplikt krävs för återvinning av inert och icke-farligt avfall för anläggningsändamål. Det kommer tydliggöra bedömningarna för kommunen som

tillsynsmyndighet. Vidare önskas att det tydliggörs vad som räknas som *särskilda skäl* och som möjliggör lagring av inert och icke-farligt avfall under en period längre än tre år inte ska anses vara en deponi. Ett medskick till förslaget om att anmälningsplikt ska gälla för att lagra jord, berg, naturgrus eller andra jordarter som inte är avfall i de fall mängden vid något tillfälle är mer än 100 000 ton, är att förutom att se till risk för spridning av föroreningar att även påverkan på landskapsbilden bör tas med i bedömningen.

Ärendet

Regeringen beslutade i januari 2021 att ge Naturvårdsverket i uppdrag att göra en översyn av hanteringen av schaktmassor och annat naturligt material som kan användas för anläggningsändamål och föreslå hur regelverket och eventuella andra styrmedel kan justeras och åstadkomma en mer ändamålsenlig hantering som bidrar till en mer cirkulär ekonomi. Naturvårdsverket identifierar följande huvudområden kring varför hantering av massor idag ofta innebär en ineffektiv resursanvändning, och föreslagna primära åtgärder kring dessa:

- Svårigheter i bedömningen av om massor är avfall eller produkt skapar otydlighet och oförutsebarhet eftersom bedömningen avgör vilka regler som är tillämpliga. Naturvårdsverket har publicerat tydliggöranden kring när massor ses som produkt, och föreslår att det för lagring, sortering och mekanisk bearbetning av massor som inte är avfall införs särskilda provningsbestämmelser i miljöprovningsförordningen. Naturvårdsverket föreslår också att undantaget för användning av "icke förorenad jord eller annat naturligt material som grävts ut i samband med en byggverksamhet" lyfts från avfallsförordningen till 15 kap. i miljöbalken. Vidare föreslås en rad förtydliganden i rådande bestämmelser, samt en ny bestämmelse gällande återvinning av jordar som innehåller invasiva främmande arter.
- Brister i matchning mellan uppkomst av massor och efterfrågan medför svårigheter att finna lämplig avsättning, framför allt beror det på bristande kunskap om massors innehåll och hur de kan användas utan att risker uppstår. Naturvårdsverket föreslår kunskapshöjande åtgärder samt att Skatteverket och Naturvårdsverket får i uppdrag att utreda om lagen om skatt på avfall behöver ändras.
- Brister i planering och samordning och avsaknad av verktyg för masshanteringsplanering, leder till utmaningar när det gäller att tillgodose behovet av lagringsplatser för att kunna lagra massor över en längre tid. Naturvårdsverket föreslår ändringar i miljöbalken och deponeringsförordningen som möjliggör för lagring av icke-farligt avfall i mer än tre år om det finns särskilda skäl och det inte påverkar människors hälsa eller miljön negativt, samt att Boverket och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) får i uppdrag att se över verktygen för masshanteringsplanering.
- Utmaningar för tillsynen, såsom behov av samordning, komplex lagstiftning samt bristande vägledningsstöd, innebär att tillsynsmyndigheterna ställs inför

svåra beslut samtidigt som förväntningarna är höga. Naturvårdsverket föreslår att de ovan nämnda åtgärderna sammantaget kan förbättra denna aspekt.

Kommunledningsförvaltningen har i sitt svar samverkat med miljöenheten på samhällsbyggnadsförvaltningen.

Botkyrka kommuns synpunkter

Naturvårdsverkets skrivelse om hantering av schaktmassor ger en bra nulägesbeskrivning med dess utmaningar samt vad som krävs för en mer cirkulär och resurseffektiv användning av schaktmassor.

Botkyrka kommun ställer sig positiv till Naturvårdsverkets syn om att det i översiktsplaneringen ska identifieras var i kommunerna och regionerna det är lämpligt att placera verksamheter som hanterar massor från bygg- och anläggningsverksamhet, dock ej avfall. Bristen på platser att lagra massor på generar i flera fall många och långa transporter vilket inte är bra ur ett miljö-, resurs- och klimatperspektiv. Kommunerna ska dock ha möjlighet vid senare tillfälle att göra lokala bedömningar för att bedöma lämpligheten att placera en verksamhet som hanterar massor trots att området är utpekad i översiktsplaneringen som lämpligt.

I Botkyrkas översiktsplan beskrivs att Botkyrka vill minimera masshantering i kommunen men att det kommer att behövas en fördjupad planering för att lyckas med det, med mål att masshantering koncentreras till utpekade områden. Länsstyrelsen i Stockholm, Region Stockholm, STORSTHLM, Trafikverket och Stockholms stad har genom ett gemensamt projekt tagit fram en regional masshanteringsplan för Stockholms län, vilken remitterades under våren och där Botkyrka har yttrat sig. Den beskriver behovet av ett ökat ansvarstagande mellan kommuner inom regionen. I Botkyrkas yttrande lyftes då att andra kommuner nu förväntas ta ett ökat ansvar för sin masshantering är positivt för Botkyrka, och innebär att kommunen kan ta ett nytt och samlat grepp om hanteringen av massor, samt leva upp till översiktsplanens intentioner.

Förslaget att Boverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU) ska ges i uppdrag att se över hur dagens befintliga verktyg för masshanteringsplanering kan utvecklas för att hantera matchning av utbud och efterfrågan för massor på regional nivå låter intressant. Ett ändamålsenligt planeringsverktyg kan möjliggöra en mer effektiv användning av massor än det som sker i dagsläget då behovet av massor sällan finns på de ställen massorna uppstår. Botkyrka kommun föreslår att arbetet sker i dialog med de regioner och andra aktörer som har tagit fram masshanteringsplaner eller andra verktyg som ämnat ta ett omtag om frågan kring masshantering på regional nivå, exempelvis den regionala masshanteringsplan för Stockholms län som remitterades i våras. Detta för att undvika överlappande eller tvetydiga inriktningar och vägledning i den mån det är möjligt.

Vad gäller Naturvårdsverkets förslag om ändringar i miljöbalken ställer sig kommunen positiv till ett nytt kapitel i miljöprövningsförordningen som omfattar lagring, sortering och mekanisk bearbetning av massor som inte utgör avfall. Det finns idag ett behov av förtydligande lagstiftning för massor som är produkter och inte avfall, det nya kapitlet kommer underlätta bedömningar för kommunen som tillsynsmyndighet. Även förslaget om att mängdbegränsning ska läggas till för när tillståndsplikt krävs för återvinning av inert och icke-farligt avfall för anläggningsändamål är bra. Det kommer göra det tydligare för vilka verksamheter som ska provas av kommunal miljönämnd eller länsstyrelsen.

Naturvårdsverket ger också förslag om ny bestämmelse i miljöbalken som möjliggör att lagring av inert och icke-farligt avfall under en period längre än tre år inte ska anses vara en deponi, om det finns särskilda skäl och om lagringen inte orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Förslaget öppnar upp för olika tolkningar och bedömningar mellan handläggare och kommuner om det inte blir tydligt vad *särskilda skäl* är och som kan anges för att få undantag beviljat. Ett medskick till förslaget om att anmälningsplikt ska gälla för att lagra jord, berg, naturgrus eller andra jordarter som inte är avfall i de fall mängden vid något tillfälle är mer än 100 000 ton, är att förutom att se till risk för spridning av föroreningar att även påverkan på landskapsbilden bör tas med i bedömningen. Möjligheten att anmälningsplikt ska gälla efter viss angiven volym bör även ses över då ton inte alltid är den bäst lämpade enheten för att bedöma mängd.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet att yttra sig över denna remiss medför inga ekonomiska konsekvenser.

Leif Eriksson
Kommundirektör

Charlotta Brask
Utvecklingsdirektör

Bilagor

Naturvårdsverket, Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål (remissversion)

Expedieras till:

Naturvårdsverket
Kommunstyrelsen
Charlotta Brask, utvecklingsdirektör
Dennis Latifi, samhällsutvecklingschef